

A SZEXUÁLIS IRÁNYULTSÁGON ÉS/VAGY NEMI IDENTITÁSON ALAPULÓ, GYERMEKEKRE ÉS SZÜLŐKRE IRÁNYULÓ DISZKRIMINÁCIÓ FELSZÁMOLÁSA

ÁLLÁSFOGLALÁS

Vélt vagy valós szexuális irányultságától vagy nemi identitásától függetlenül minden gyermeknek joga van a biztonságos és egészséges, diszkriminációtól mentes gyermekkorhoz. Ez a kijelentés minden gyermekre vonatkozik, függetlenül szülei szexuális irányultságától vagy nemi identitásától. A Gyermekjogi egyezmény és az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata egyértelműen kimondja, hogy az emberi jogok egyetemesek. Legyen szó gyermekről vagy felnőttéről, egyetlen embert sem lehet bántalmazni, diszkriminálni, kizsákmányolni, társadalmilag kirekeszteni. Ehhez hasonlóan semmilyen indíttatásból – ideértve a vélt vagy valós szexuális irányultságot vagy nemi identitást – nem lehet senki ellen elkövetni semmilyen erőszakos cselekményt. Senkit nem lehet továbbá megfosztani egyetemes emberi jogaitól, szabadságaitól és alapvető lehetőségeitől sem.

A világ valamennyi pontján a leszbikus, meleg, biszexuális és transznemű (LMBT) gyermekek – vagy bárki, akiről úgy ítélik meg, hogy szexuális irányultsága vagy nemi identitása különbözik a normától – gyakran esnek diszkrimináció, megfélemlítés, zaklatás vagy erőszak áldozatául. Az ezekhez hasonló, emberi jogok elleni áthágások gyakoriak azon gyermekek esetében is, akiknek szüleit LMBT-nek ítélik meg. Ha a vélt vagy valós szexuális irányultság vagy nemi identitás nem felel meg a társadalmi normáknak, akkor sok esetben nő a sebezhetőség. Ide tartoznak például: ha az iskolákban, kórházakban, sportsapatokban és számos egyéb körülmény között jelentkezik a diszkrimináció; ha a család, közösség vagy társadalom magára hagyja és elutasítja a gyermeket; a kényszerházasságok; a gyűlöletből fakadó erőszak, ideértve a gyilkosságot is; és a mindennapi étellel kapcsolatos ismeretek oktatásának és az egészségügyi szolgáltatások hiányából fakadó fokozott egészségügyi kockázat.

Bár a helyzet folyamatosan változik, a legújabb becslések szerint nagyjából 80 országban vannak hatályban olyan törvények, melyek szerint a homoszexualitás büntetőjogi intézkedéseket von maga után. Ezen törvények nemcsak hogy aláássák az emberi jogokat, de táplálhatják a diszkriminációt,

megbélyegzést, sőt még az emberek vélt szexuális irányultsága vagy nemi identitása miatt elkövetett erőszakot is. Az ilyen törvények talán még ennél is károsabbak lehetnek a gyermekek vagy a serdülők szempontjából, akik hatványozottan ki vannak téve zaklatásnak, erőszaknak és megbélyegzésnek. Bármely olyan törvény, amely növeli a gyermekek ellen irányuló sérelmek kockázatát, ellentmond a Gyermekjogi egyezményben lefektetett alapelveknek és a gyermekek védelmére irányuló egyetemes emberi ösztönnek.

További lépéseket kell tenni az emberek hozzáállásának megváltoztatása, illetve a gyermekek és családok szexuális irányultságán és nemi identitásán alapuló diszkrimináció visszaszorítása érdekében. Az emberi jogok – vélt vagy valós szexuális irányultságtól és nemi identitástól független – elismerésével, védelmezésével és előmozdításával meg kell erősíteni azokat a pozitív társadalmi normákat, melyek elismerik és elfogadják a világ kultúráinak sokszínűségét. A valós vagy vélt szexuális irányultságon vagy nemi identitáson alapuló erőszakos cselekményeket nem szabad eltűníteni. Valamennyi olyan intézkedést, amely az LMBT gyermekek és az LMBT szülők védelmére irányul, a gyermekek legfőbb érdekeinek figyelembe vételével kell végrehajtani, nem pedig az áldozatok hangjának elnyomásával vagy a kérdés szönyeg alá söprésével.

Az UNICEF feladata a gyermekjogok előmozdítása és védelmezése. Az UNICEF továbbra is azon fog dolgozni, hogy megvédje a gyermekeket a diszkriminációtól, ideértve az LMBT gyermekeket is. Felszólítjuk a kormányokat, hogy biztosítsák, hogy a legfiatalabb állampolgárok is úgy gyakorolhassák jogaikat, hogy nem kell megtorlástól tartaniuk. Az UNICEF állásfoglalása tehát az ENSZ globális, Ban Ki Mun főtitkár által kifejezett állásfoglalását támogatja, illetve ezzel van összhangban: „Hadd mondjam ezt el hangosan és egyértelműen: a leszbikus, meleg, biszexuális és transznemű embereket egyaránt ugyanazok a jogok illetik meg, mint mindenki mást. Ők is szabadnak és egyenlőnek születtek, és én teljes vállszélességgel támogatom az emberi jogokért folytatott harcukat.” (2013. július)

Box 1. KIFEJEZÉSEK ÉS MEGHATÁROZÁSOK

A szexuális irányultság, a nemi identitás és az interszexualitás gyakran összekapcsolódnak, de nem azonosak, és sokszor különböző kihívásokat jelentenek az érintett egyének és környezetének. A három fogalom eltér egymástól, mégis sok közös kérdést vetnek fel a gyermekek, tinédzserek és szüleik védelmével kapcsolatban.

*A **szexuális irányultság** egy személy másokhoz való fizikai, romantikus és/vagy érzelmi vonzódását jelenti. A legtöbb embernél a szexuális irányultság az identitás szerves részét képezi. A homoszexuális emberek a sajátjukéval azonos nemű egyénekhez vonzódnak. A heteroszexuális emberek a sajátjukétól eltérő nemű egyénekhez vonzódnak. A biszexuális emberek a sajátjukéval azonos vagy a sajátjukétól eltérő nemű egyénekhez vonzódnak. A szexuális irányultság nem függ össze a nemi identitással.*

*A **nemi identitás** az egyén nemi tudatát tükrözi, amely alapján az egyén saját magára férfiként vagy nőként, egyikként sem vagy mindkettőként, esetleg a kettő kombinációjaként tekint. Egy személy nemi identitása általában megegyezik a születési nemmel, melyet jellemzően a nemi szervek határoznak meg. A transznemű emberek esetében eltérés van a saját nemi tudat és a születéskor kialakult nem között. Néhány esetben megjelenésük, jellegzetes vonásaik és egyéb külső jellemzőik szembemennek a társadalom által elvárt normatív nemi magatartással.*

*Az **interszexuális személyek** olyan szexuális anatómiával, nemi szervekkel és/vagy kromoszómszerkezettel születnek, amely(ek) alapján nem sorolhatók egyértelműen a férfiak vagy a nők csoportjába. Ez nyilvánvalóvá válhat már születéskor vagy életük egy későbbi szakaszában. Az interszexuális emberek tekinthetnek magukra férfiként, nőként vagy egyikként sem. Az interszexualitás nem a szexuális irányultságról vagy a nemi identitásról szól: az interszexuális egyénekre ugyanazok a szexuális irányultságok és nemi identitások lehetnek jellemzők, mint a nem interszexuális emberekre. Az UNICEF*

ezen dokumentumban kifejtett állásfoglalása az interszexuális emberekre is vonatkozik. Fontos megjegyezni, hogy az interszexuális személyek emberi jogait gyakran olyan módokon is megsértik, amelyek túlmutatnak ezen a dokumentumon. Ilyen például az érintett vagy gyámjai tájékoztatáson alapuló beleegyezése nélkül gyermekkorban elvégzett, egészségügyileg nem indokolt műtétek, amelyek meddőséghez vezetnek.

*Az **LMBT** rövidítés a leszbikus, meleg, biszexuális és transznemű egyénekre vonatkozik. Meg kell jegyezni, hogy az LMBT kategória olykor nem teljes körű, és nem mindig fedi le a kisebbségben lévő szexuális irányultságok, nemi identitások és/vagy interszexualitások teljes spektrumát. Ezen dokumentumban az UNICEF az LMBT mozaikszót az olyan gyermekekre vagy szülőkre használja, akik elsődlegesen vagy jelentősen saját nemükhöz vonzódnak, és/vagy nemi identitásuk nem szokványos és/vagy interszexuálisak. Az LMBT egyének nem szükségszerűen tekintenek magukra LMBT-ként, vagy mutatják magukat mások előtt LMBT-nek. Néhányan a kultúraspecifikus identitásokkal azonosulnak inkább, mint például Dél-Ázsiában a „harmadik nemű” emberek, illetve számos észak-amerikai őslakos közösségben a „kétlelkű” emberek. Mások nem vállalják fel nyíltan identitásukat, mivel sok országban és társadalomban gyakori az LMBT egyénnel szembeni diszkrimináció, amely gyakran még büntetőjogi intézkedéseket is von maga után. A fiatal gyermekeknek általában nincs tiszta képük szexuális irányultságukról vagy nemi identitásukról, még ha mások számára ez egyértelműnek is tűnik.*

A legtöbb demográfiai felmérés úgy becsüli, hogy a felnőttek 1-4 százaléka vonzódik elsődlegesen vagy jelentősen saját neméhez, és/vagy nemi identitásuk nem hagyományos. A népesség ennél nagyobb hányadáról mondható el, hogy élete során létesített valamilyen testi kapcsolatot azonos nemű személlyel. A pontos adatok gyűjtését nehezíti azonban, hogy az emberek gyakran nem vállalják nyíltan szexuális irányultságukat és nemi identitásukat.

A nemzetközi közösség fokozta a diszkriminációt és kirekesztést átélő vagy korábban átélt egyének és csoportok jogainak megvédésére tett erőfeszítéseket.

Ezen erőfeszítések eredményeképp jött létre számos nemzetközi emberi jogi szerződés valamint egyéb eszköz és eljárás, mely az etnikai kisebbségek, lányok és nők, fogyatékossgal élők, gyermekek és egyéb csoportok jogainak előmozdítását célozza, illetve az ezen csoportok elleni diszkrimináció felszámolására törekszik. A diszkriminációmentesség alapelve valamennyi fő emberi jogi szerződésben megtalálható, az ENSZ Gyermekjogi Bizottsága pedig a Gyermekjogi egyezmény általános elveként határozta meg, mely elengedhetetlen az egyezmény végrehajtásához.

Van ok az optimizmusra: az utóbbi évtizedekben számos országban hoztak olyan törvényeket, amelyek fellépnek az egyén szexuális irányultságán és nemi identitásán alapuló diszkrimináció ellen. Ezek a törvények szigorítják a diszkriminációellenes előírásokat (ahol léteznek), ideértve a gyüleletről fakadó bűncselekmények hatálya alá tartozó LGBT ellenes tevékenységek megítélését, és igyekeznek érzékennyé tenni a közvéleményt.

Egyre több gyermek nő fel olyan családban és közösségben, amely igyekszik megvédeni és előmozdítani a gyermekek jogait, függetlenül a gyermekek, szüleik és törvényes gyámjaik szexuális irányultságától és nemi identitásától. Ha a gyermekek egészséges és stabil családban és közösségben nőhetnek fel, nem veszélyeztetni őket erőszak, kizsákmányolás és diszkrimináció, és a szülők vagy gyámok támogatják őket, akkor a gyermekek nagyobb eséllyel gyakorolhatják teljes körűen jogaikat és érhetik el a bennük rejlő potenciált.

Ez idáig nem született kötelező érvényű nemzetközi szabályozás, mely egyértelműen rendelkezne az egyének szexuális irányultságán és nemi identitásán alapuló diszkriminációról. A Gyermekjogi Bizottság nem kötelező érvényű átfogó kommentárjainak egyike ugyanakkor (CRC Committee General Comment – GC15) a szexuális irányultságot és a nemi identitást mint diszkriminációra okot adó tényezőket jelöli meg.

A Gyermekjogi egyezményt aláíró országoknak jelentést kell tenniük a szexuális irányultságon és nemi identitáson alapuló diszkriminációról, ideértve az iskolán és oktatási intézményen belüli diszkriminációt és zaklatást. Mindemellett, az egészséghez való jog érvényesítéséért tett erőfeszítéseikről szóló jelentésben az aláíró országoknak fontolóra kell venniük a vonatkozó LGBT egészségneveléssel és egészségügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos kérdéseket.

A jelentős előrelépések ellenére a legutóbbi becslések szerint a világ körülbelül 80 országában a törvények súlyosan büntetik a homoszexualitást. Az ilyen törvények intézményesítik a

diszkriminációt és erőszakhoz vezethetnek. Néhány országban és területen nemrégiben olyan törvényeket és közigazgatási gyakorlatokat vezettek be, melyek még inkább kriminalizálják és megbélyegzik a homoszexualitást. Az ehhez hasonló jogszabályokat néha a gyermekek védelmével magyarázzák, ugyanakkor fontos bizonyítékok mutatnak arra, hogy a LGBT identitás vagy viselkedés diszkriminációja vagy kriminalizálása valójában védelem helyett inkább árt a gyermekeknek. Szerencsére több ország és terület pozitív irányba halad, és hatályon kívül helyezik az olyan törvényeket, melyek kriminalizálják a felnőttek közötti, beleegyezésen alapuló homoszexuális kapcsolatokat.¹

A gyermekek szexuális irányultságán és nemi identitásán alapuló diszkriminációja ártja jogérvényesítési esélyeiket, valamint növeli a gyermekekkel szembeni bántalmazás, kizsákmányolás, erőszak és társadalmi kirekesztés kockázatát.

Az a diszkrimináció és sérelem, mellyel a leszbikus, meleg, biszexuális és transznemű gyermekek és szüleik szembesülnek, olyan hozzáállásokból erednek, melyek nem minden egyént fogadnak el egyenlőnek. Az LGBT gyermekek jogai iránti tisztelet hiánya számos módon megmutatkozhat. Ide tartozik többek között a társaktól való iskolai, otthoni, vagy közösségen belüli elszigeteltség; a marginalizáció és a kirekesztés olyan alapvető szolgáltatások tekintetében, mint az oktatás és az egészségügyi ellátás; a családból és közösségből történő kizsákmányolás; a zaklatás és a megfélemlítés; a fizikai és szexuális erőszak, illetve szélsőséges esetben a „javító-nevelő” nemi erőszak – egy olyan gyűlöletes gyakorlat, amikor azért erőszakolnak meg valakit, hogy „meggyógyítsák” szexuális irányultságát vagy nemi identitását. Az ilyen diszkrimináció, kirekesztés és erőszak kiterjedhet a gyermekkor egészére vagy akár a felnőttkorra is, életre szóló következményeket okozva. Egyértelműen bizonyítható például, hogy a diszkriminációnak kitett LGBT gyermekek és fiatalok nagyobb valószínűséggel terveznek vagy kísérelnek meg öngyilkosságot, mint társaik.

Az LGBT gyermekek és szüleik ellen irányuló diszkrimináció, bántalmazás és erőszak valódi mélységei továbbra sem ismertek, számos országban és társadalomban elsősorban a rendelkezésre álló adatok és a szexuális irányultsággal és nemi identitással kapcsolatos nyitottság hiánya miatt.

A diszkriminációmentes jogalkotás, a társadalmi normák megváltoztatása, a tudatosság növelése, valamint a releváns információkhoz való hozzáférés kulcsfontosságú elemek egy olyan környezet kialakításához, mely az LGBT

¹ A/HRC/19/41. United Nations General Assembly. Discriminatory laws and practices and acts of violence against individuals based on their sexual orientation and gender identity. Report of the United Nations High Commissioner for Human Rights.

gyermek és szülei diszkriminációtól való védelmét és jogérvényesítésének támogatását biztosítja.

Az UNICEF munkájában a Gyermekjogi egyezmény nyújt iránymutatást, és azért dolgozik, hogy a gyermekjogok tartós etikai elvekként és a gyermekekkel szemben tanúsított nemzetközi viselkedési normákként érvényesüljenek. Feladatunk továbbá, hogy a leghátrányosabb helyzetű gyermekek számára különleges védelmet biztosítsunk.

Az UNICEF szerint a gyermekek és szülei ellen irányuló, szexuális irányultságon és nemi identitáson alapuló diszkrimináció felszámolásának érdekében a kedvező környezet kialakításához számos intézkedés szükséges. Ezek közül a legfontosabb az ilyen jellegű diszkriminációt erősítő törvények eltörlése, különös tekintettel azokra, melyek kriminalizálják a homoszexuális vagy a homoszexualitást „népszerűsítő” viselkedést, valamint az LMBT gyermekek és egyének egyesületeit.

Az UNICEF támogatja azon törvények életbe lépését, melyek a családi kötelek jogi elismerését biztosítja az LMBT párok és gyermekeik számára. A családi kapcsolatok jogi „elismerése” (ezek „védelme” mellett) fontos az LMBT szülők és gyermekeik diszkriminációja elleni harcban, hiszen a jogilag el nem ismert szülők nem hozhatnak döntést a gyermekeik életét alapvetően érintő kérdésekkel, például az oktatással vagy az egészségügyi ellátással kapcsolatban. Ezen felül gyakran nem jogosultak állami juttatásokra és pénzügyi kedvezményekre, melyek kifejezetten a családok támogatását célozzák. További bizonytalanság merül fel, ha a gyermek biológiai szülője meghal. Ilyen esetben és a családi kapcsolatok jogi elismerésének hiányában az életben maradt szülő nem kapja meg automatikusan a gyermek felügyeleti jogát. Éppen ellenkezőleg, a gyermek ekkor árvának számít és valószínűleg gyámság alá vagy nevelőszülőkhöz kerül. A jogi elismerés hiánya szintén problémát okoz, ha a szülők külön válnak: a gyermek nem részesül a válást szabályozó törvények biztosította előnyökből, következésképpen a szülők elhelyezéssel, kapcsolattartással és tartásdíjjal kapcsolatos helyzete teljesen bizonytalan.

A gyermekeket szexuális irányultságuktól és nemi identitásuktól függetlenül meg kell védeni a bántalmazó, erőszakos és szexuálisan kizsákmányoló felnőttektől, ideértve azokat a bántalmazó felnőtteket, akiket a törvények érvényesítésével bíztak meg. Ezeket a törvényeket egyenlően kell alkalmazni heteroszexuális és homoszexuális életvitel esetén egyaránt.

A heteroszexuális és a homoszexuális életvitelre vonatkozó beleegyezési korhatárok egységesítése segítene az LMBT gyermekeket és egyéneket érintő diszkrimináció és kriminalizálás csökkentésében. Fontos megjegyezni, hogy bár sok LMBT gyermek szexuálisan nem aktív, mégis szembe kell nézniük a szexuális aktivitásukat feltételező diszkriminációval és bántalmazással.

A kormányoknak teljesíteniük kell a Gyermekjogi egyezményben az LMBT gyermekekre vonatkozóan vállalt kötelezettségeiket azzal, hogy felülvizsgálják azon társadalmi normákat és gyakorlatokat, melyek vélt vagy valós szexuális irányultság és nemi identitás alapján diszkriminálnak és rekesztenek ki gyermekeket és felnőtteket. Ahogyan a diszkrimináció egyéb területein, mint a nemi, faji vagy fogyatékoságon alapuló diszkrimináció, a bizonyítékok és tapasztalatok azt mutatják, hogy elkötelezett, erős vezetőikkel és innovatív megoldásokkal sokat tehetünk mind a bántalmazások csökkentése, mind pedig a hozzáállás megváltoztatása érdekében.

Annak érdekében, hogy a gyermekek hangot adhassanak véleményüknek, valamint hogy aktívan és hatékonyan vehessenek részt az életüket érintő stratégiák kialakításában és a társadalmi párbeszédben, az UNICEF támogatja a gyermekek és fiatalok bevonását az őket érintő kérdések megvitatásába.

Az itt felsorolt szempontrendszer nem teljes és nem azért készült, hogy bármilyen konkrét szexuális irányultságot vagy nemi identitást népszerűsítsen. Az UNICEF valamennyi programja és elve pártatlan, és diszkriminációtól mentes.

Az ENSZ segédszervezeteként az UNICEF célja egy olyan munkahelyi környezet kialakítása, mely mentes a lesbikus, meleg, biszexuális vagy transznemű alkalmazottakat érintő diszkriminációtól. Az UNICEF programjai és tevékenységei befogadásra és diszkriminációmentességre törekednek. A szervezet feladata az, hogy előmozdítsa és védje valamennyi gyermek jogait, ideértve azokat is, akik LMBT-ként azonosítják magukat, hogy proaktívan felszólaljon a diszkrimináció ellen, valamint hogy olyan stratégiai lehetőségeket nyújtson, melyek hozzájárulnak az ilyen jellegű diszkrimináció felszámolásához. Felszólítjuk a kormányokat, hogy biztosítsák, hogy a legfiatalabb állampolgárok is úgy gyakorolhassák jogaikat, hogy nem kell erőszaktól és megtorlástól tartaniuk.

Box 2. AZ LMBT EMEREK JOGAIVAL KAPCSOLATOS NEMZETKÖZI EGYEZMÉNYEK, EGYEZSÉGOKMÁNYOK ÉS NYILATKOZATOK

Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata

2. cikk: Mindenki, bármely megkülönböztetésre, nevezetesen fajra, színre, nemre, nyelvre, vallásra, politikai vagy bármely más véleményre, nemzeti vagy társadalmi eredetre, vagyonna, születésre, vagy bármely más körülményre való tekintet nélkül hivatkozhat a jelen Nyilatkozatban kinyilvánított összes jogokra és szabadságokra.

3. cikk: Minden személynek joga van az élethez, a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

5. cikk: Senkit sem lehet kínvallatásnak, avagy kegyetlen, embertelen vagy lealacsonyító **büntetésnek** vagy bánásmódnak alávetni.

7. cikk: A törvény előtt mindenki egyenlő és minden megkülönböztetés nélkül joga van a törvény egyenlő védelméhez. Mindenkinek joga van egyenlő védelemhez a jelen Nyilatkozatot sértő minden megkülönböztetéssel és minden ilyen megkülönböztetésre irányuló felbujtással szemben.

9. cikk: Senkit sem lehet önkényesen letartóztatni, őrizetbe venni vagy száműzni.

12. cikk: Senkinek magánéletébe, családi ügyeibe, lakóhelye megválasztásába vagy levelezésébe nem szabad önkényesen beavatkozni, sem pedig becsületében vagy jó hírnevében megsérteni.

19. cikk: Minden személynek joga van a vélemény és a kifejezés szabadságához, amely magában foglalja azt a jogot, hogy véleménye miatt ne szenvedjen zaklatást és hogy határookra való tekintet nélkül kutathasson, átvihessen és terjeszthessen híreket és eszméket bármilyen kifejezési módon.

20. cikk: (1) Minden személynek joga van békés célú gyülekezési és egyesülési szabadsághoz.

Egyezmény a gyermek jogairól

2. cikk: Az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják és biztosítják a joghatóságuk alá tartozó gyermekek számára az Egyezményben lefektetett jogokat minden megkülönböztetés, nevezetesen a gyermeknek vagy szüleinek vagy törvényes képviselőjének faja, színe, neme, nyelve, vallása, politikai vagy más véleménye, nemzeti, nemzetiségi vagy társadalmi származása, vagyoni helyzete, cselekvőképtelensége, születési vagy egyéb helyzete szerinti különbségtétel nélkül.

A Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya

2. cikk: (1) Az Egyezségokmányban részes, valamennyi állam kötelezi magát, hogy tiszteletben tartja és biztosítja a területén tartózkodó és joghatósága alá tartozó minden személy számára az Egyezségokmányban elismert jogokat, minden megkülönböztetés, nevezetesen faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy más vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy egyéb helyzet szerinti különbségtétel nélkül.

6. cikk: Minden emberi lénynek veleszületett joga van az életre. E jogot a törvénynek védelmeznie kell. Senkit sem lehet életétől önkényesen megfosztani.

7. cikk: Senkit sem lehet kínzásnak, kegyetlen, embertelen, megalázó elbánásnak vagy büntetésnek alávetni. Különösen tilos bárkit szabad hozzájárulása nélkül orvosi vagy tudományos kísérletnek alávetni.

9. cikk: Mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra.

17. cikk: Senkit sem lehet alávetni a magánéletével, családjával, lakásával vagy levelezésével kapcsolatban önkényes vagy törvénytelen beavatkozásnak, sem pedig a becsülete és jó hírneve elleni jogtalan támadásnak.

19. cikk: (2) Mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra; ez a jog magában foglalja mindenfajta adat és gondolat határookra való tekintet nélküli - szóban, írásban, nyomtatásban, művészi formában vagy bármilyen más tetszése szerinti módon történő - keresésének, megismerésének és terjesztésének a szabadságát is.

21. cikk: A békés gyülekezés jogát el kell ismerni. E jog gyakorlását csak a törvényben megállapított olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban az állam biztonsága, a közbiztonság és a közrend, illetőleg a közegészség, a közérkölcös vagy mások jogai és szabadsága védelme érdekében szükségesek.

22. cikk: (1) Mindenkinek joga van a másokkal való szabad társulásra, ideértve azt a jogot, hogy érdekei védelme céljából szakszervezeteket alakítson, illetőleg azokhoz csatlakozzon.

26. cikk: A törvény előtt minden személy egyenlő és minden megkülönböztetés nélkül joga van egyenlő törvényes védelemre. Erre tekintettel a törvénynek minden megkülönböztetést tiltania kell és minden személy számára egyenlő és hatékony védelmet kell biztosítania bármilyen megkülönböztetés ellen, mint amilyen például a faj, szín, nem, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, vagyoni, születési vagy más helyzet alapján történő megkülönböztetés.

A Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmánya

2. cikk: Az Egyezségokmányban részes államok kötelezik magukat arra, hogy biztosítják az Egyezségokmányban rögzített jogoknak fajra, színre, nemre, nyelvre, vallásra, politikai vagy bármely más véleményre, nemzeti vagy társadalmi származásra, vagyoni helyzetre, születésre, vagy minden egyéb helyzetre tekintet nélkül való gyakorlását.

A menekültek helyzetére vonatkozó egyezmény

33. cikk: (1) Egyetlen Szerződő Állam sem utasítja ki vagy küldi vissza („refouler”) a menekültet azon ország területének határára, ahol élete vagy szabadsága faji, vallási okokból, nemzeti hovatartozása miatt, vagy abból az okból van veszélyeztetve, hogy

bizonyos társadalmi csoporthoz tartozik, vagy bizonyos politikai véleményt vall.

Az ENSZ kínzás elleni egyezménye

1. cikk: (1) Az Egyezmény szempontjából a „kínzás” kifejezés minden olyan cselekményt jelent, amelyet szándékosan, éles testi vagy lelki fájdalom vagy szenvedés kiváltása céljából alkalmaznak valakivel szemben, hogy tőle, illetőleg harmadik személytől értesüléseket vagy vallomást csikarjanak ki, vagy hogy olyan cselekmény miatt büntessék, amelyet ő, vagy harmadik személy követett el, illetőleg amelynek elkövetésével őt vagy harmadik személyt gyanúsítanak, hogy megfélemlítsék, vagy nyomást gyakoroljanak rá, illetőleg hogy harmadik személyt félemlítsenek meg, vagy hogy harmadik személyre gyakoroljanak nyomást, valamint bármilyen megkülönböztetési formára alapított más okból alkalmaznak, ha az ilyen fájdalmat vagy szenvedést közfeladatot ellátó személy vagy hivatalos minőségben eljáró bármely más személy vagy ilyen személy kifejezett vagy hallgatólagos ösztönzésére vagy ennek hozzájárulásával bárki más okozza.

2. cikk: (1) Minden részes állam törvényhozási, igazgatási, bírósági és egyéb hatékony intézkedéseket köteles hozni annak érdekében, hogy megakadályozza kínzási cselekmények elkövetését a joghatósága alá tartozó egész területen.

Források:

- Birkett M, Espelage DL, Koenig B. (2009) LGB and questioning students in schools: The moderating effects of homophobic bullying and school climate on negative outcomes. *Journal of Youth and Adolescence* 2009;38:989–1000.
- Gates, Gary J. (2011) How many people are lesbian, gay, bisexual, and transgender? The Williams Institute, UCLA School of Law. Los Angeles, California. Human Rights Watch. World Report 2013
- Russell ST, Joyner K. (2001) Adolescent sexual orientation and suicide risk: Evidence from a national study. *American Journal of Public Health* 2001;91:1276–1281.
- Secretary-General’s remarks to special event on “Leadership in the Fight against Homophobia”. New York, 11 December 2012
- United Kingdom Office for National Statistics (2012). Integrated Household Survey April 2011 to March 2012: Experimental Statistics.
- United Nations (1989) Convention on the Rights of the Child. Article 2: ‘States Parties shall respect and ensure the rights set forth in the present Convention to each child within their jurisdiction without discrimination of any kind, irrespective of the child’s or his or her parent’s or legal guardian’s race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national, ethnic or social origin, property, disability, birth or other status.’
- United Nations (1948) Universal Declaration of Human Rights. Article 2: ‘Everyone is entitled to all the rights and freedoms set forth in this Declaration, without distinction of any kind, such as race, colour, sex, language, religion, political or other opinion, national or social origin, property, birth, or other status.’

- United Nations (1948) Universal Declaration of Human Rights. Article 7: ‘All are equal before the law and are entitled without any discrimination to equal protection of the law. All are entitled to equal protection against any discrimination in violation of this Declaration and against any incitement to such discrimination.’
- United Nations (2012) Office of the High Commissioner for Human Rights. Born Free and Equal: Sexual Orientation and Gender Identity in International Human Rights Law. New York and Geneva.
- United Nations (2013) Office of the High Commissioner for Human Rights. Fact Sheet – LGBT Rights: Frequently Asked Questions.
- United Nations General Assembly (2012). Written statement submitted by Liberal International (World Liberal Union), a non-governmental organization in general consultative status. (A/HRC/21/NGO/62)

Konzultánsok

Jeffrey O’Malley, Director, Division of Policy and Strategy; Craig McClure, Associate Director, HIV Section; Alexandra Yuster, Associate Director, Social Inclusion and Policy, Division of Policy and Strategy; Katherine Holland, Senior Policy Specialist, Health Section; Peter Gross, Child Protection Officer, Programme Division; Iman Morooka, Communication Specialist, Division of Communication; Zahra Sethna, Communication Consultant, Division of Communication, Judith Diers, Chief, Adolescent Development and Planning Section, Programme Division; Ken Legins, Senior Policy Advisor, HIV Section; Kerry Constabile, Urban Planning Specialist, Division of Policy and Strategy; Nicola Brandt, Human Rights Specialist, Programme Division.

Jelen állásfoglalást az UNICEF *Data, Research and Policy* osztályának *Policy Advocacy and Coordination* csoportja készítette.